

STRATEGIA ROZWOJU
GMINY RYCHYWÓŁ
NA LATA 2025-2035

Opracowanie:

Urząd Gminy w Ryczywole

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Ryczywół na lata 2025-2035 opracowano w oparciu o materiały źródłowe Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych.

Strategia Rozwoju Gminy Ryczywół na lata 2025-2035 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2023 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

TRYB I HARMONOGRAM PRAC

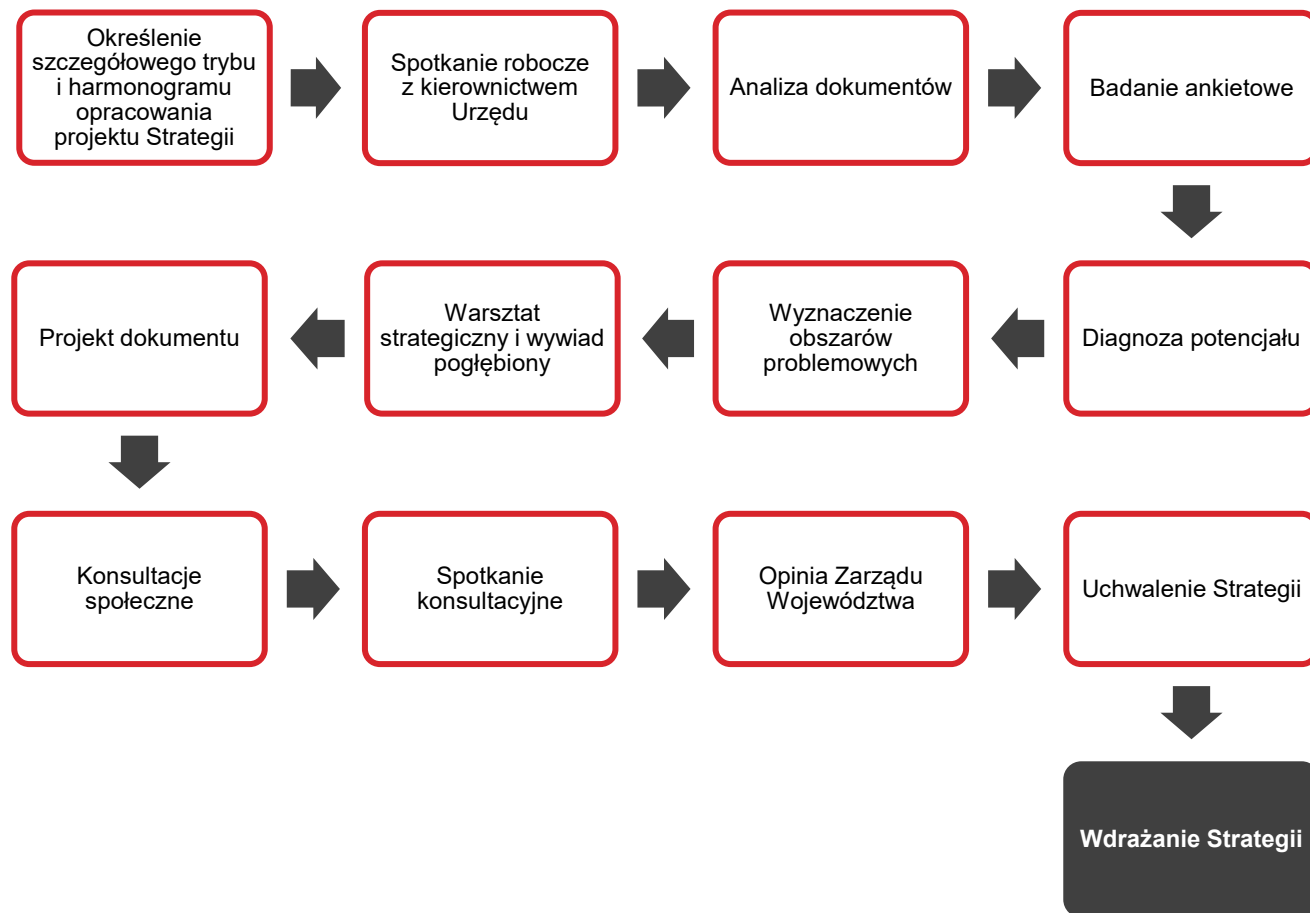
Prace nad Strategią rozpoczęto w grudniu 2024 roku decyzją Wójta Gminy Ryczywół o przystąpieniu do opracowania dokumentu. Pierwszym krokiem było podjęcie uchwały nr VIII/71/2024 Rady Gminy Ryczywół z dnia 20 grudnia 2024 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu projektu Strategii Rozwoju Gminy Ryczywół na lata 2025-2035, w tym trybu konsultacji.

Następnie przeprowadzono analizę sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Ryczywół, którą pogłębiono podczas badania ankietowego. Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej pozwoliła na zdefiniowanie obszarów problemowych i najważniejszych wyzwań w zakresie powyższych sfer, a także silnych stron jednostki i jej szans. Informacje pogłębiono podczas warsztatów strategicznych, w którym udział wzięli urzędnicy, mieszkańcy oraz władze Gminy. Podczas warsztatów opracowano również misję i wizję Gminy, a także założenia do celów i kierunków działań, których realizacja wpłynie na urzeczywistnienie określonej na 2035 rok wizji. Warsztaty przeprowadzone zostały metodą *design thinking* polegającą na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Efektem tej metody jest wypracowanie niestandardowych rozwiązań i innowacyjne podejście do obecnych wyzwań. Ustalenia oraz rekomendacje w zakresie prowadzenia gminnej polityki przestrzennej omówiono i zdefiniowano na wywiadzie pogłębionym z planowania przestrzennego, w którym wzięły udział osoby odpowiedzialne za inwestycje, gospodarkę przestrzenną oraz ochronę środowiska w Gminie Ryczywół. Propozycje zapisów skonsultowano z przedstawicielami władz Gminy, a w kwietniu 2025 roku przygotowano projekt Strategii. Następnie został on poddany konsultacjom społecznym oraz przedłożony Zarządowi Województwa Wielkopolskiego do opiniowania.

Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym określającym zadania Gminy, na którym opierano się podczas przygotowywania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

HARMONOGRAM PRAC

ANALIZA SWOT: MOCNE I SŁABE STRONY, SZANSE I ZAGROŻENIA

MOCNE STRONY

- Unikatowe walory przyrodnicze w południowej części Gminy wpływają na jej atrakcyjność krajobrazową;
- Lokalne obchody pierwszej majowej nocy stanowią wyróżnik Gminy Rycywół na tle innych jednostek z regionu;
- Gmina Rycywół charakteryzuje się korzystnymi warunkami do rozwoju OZE, a w szczególności energetyki wiatrowej oraz energetyki geotermalnej;
- Dobry stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych znajdujących się na terenie Gminy Rycywół;
- Członkostwo Gminy Rycywół w LGD Kraina Trzech Rzek umożliwiającą promocję turystyki oraz realizacji projektów na jej terenie.

SŁABE STRONY

- Gmina Rycywół charakteryzuje się niewystarczająco rozwiniętą siecią drogową, co wpływa na wykluczenie komunikacyjne jej mieszkańców;
- Niewystarczająco rozwinięty system ścieżek rowerowych na terenie Gminy Rycywół;
- Położenie Gminy Rycywół w cieniu opadowym prowadzi do niskich rocznych sum opadów atmosferycznych, co negatywnie wpływa na działalność rolniczą;
- Niska dywersyfikacja lokalnego rynku pracy nie zaspokaja potrzeb wszystkich mieszkańców i wpływa na odpływ z terenu Gminy ludzi młodych, szukających zatrudnienia.

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie diagnozy strategicznej. Pozwala ono porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie

SZANSE

- Rewitalizacja linii kolejowej nr 206 wraz z utworzeniem przystanku kolejowego w Ryczywole;
- Wykorzystanie potencjału rzeki Flinty do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej;
- Rozwój funkcji turystycznej Gminy Ryczywół poprzez promocję unikatowych walorów przyrodniczych, m.in. torfowisk;
- Rozwój gospodarczy oparty na wykorzystaniu rezerw gruntowych Gminy Ryczywół, poprzez uzbrojenie działek i przygotowanie ich do zainwestowania.

ZAGROŻENIA

- Pogłębiające się niekorzystne trendy demograficzne skutkujące dalszym odpływem mieszkańców i starzeniem się społeczeństwa;
- Rosnąca przewaga dużych ośrodków miejskich w zakresie jakości życia, dostępności usług, wysokości wynagrodzeń itp., powodująca zmniejszenie liczby młodych ludzi w Gminie;
- Postępowanie marginalizacji transportowej Gminy, poprzez zaniechanie rewitalizacji linii kolejowej i dalszy rozwój dróg krajowych z pominięciem Ryczywołu.

Misja Gminy Ryczywół:

Misją Gminy Ryczywół jest stworzenie dobrego miejsca do życia i pracy poprzez wykorzystanie swojego położenia, dziedzictwa historycznego oraz walorów przyrodniczych.

Wizja Gminy Ryczywół:

*W 2035 roku Gmina Ryczywół jest miejscem przyjaznym,
otwartym na mieszkańców, inwestorów i turystów.
Wykorzystuje potencjał mieszkańców, infrastruktury technicznej
oraz walorów krajobrazowych dla zrównoważonego rozwoju
życia. Gmina Ryczywół jest miejscem do życia,
pracy, rozwoju i wypoczynku.*

CELE STRATEGICZNE

CEL STRATEGICZNY I:

Rozwój przestrzenny Gminy Ryczywół oparty na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej oraz ochronie środowiska

CEL STRATEGICZNY II:

Zwiększanie poziomu przedsiębiorczości w Gminie Ryczywół poprzez rozwój nowoczesnego rolnictwa, inwestycje w lokalną gospodarkę oraz aktywną promocję turystyki

CEL STRATEGICZNY III:

Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Ryczywół poprzez rozwój systemu edukacji, kultury, opieki społecznej oraz tworzenie ciekawej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego

CEL OPERACYJNY

I.1. Funkcjonalna przestrzeń

CEL OPERACYJNY

I.2. Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura techniczna

CEL OPERACYJNY

I.3. Ochrona środowiska i ograniczanie skutków zmian klimatycznych

CEL OPERACYJNY

II.1. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości oraz rozwój nowoczesnego rolnictwa

CEL OPERACYJNY

II.2. Rozwinięta oferta rekreacyjno-wypoczynkowa oraz promocja Gminy

CEL OPERACYJNY

III.1. Wysokiej jakości system kształcenia i opieki nad dziećmi

CEL OPERACYJNY

III.2. Usługi społeczne odpowiadające na potrzeby mieszkańców

CEL OPERACYJNY

III.3. Ciekawa oferta spędzania wolnego czasu dla mieszkańców

CEL STRATEGICZNY I:

Rozwój przestrzenny Gminy Ryczywół oparty na nowoczesnej infrastrukturze technicznej, bezpiecznej i funkcjonalnej przestrzeni publicznej oraz ochronie środowiska

I.1. Funkcjonalna przestrzeń

I.2. Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura techniczna

I.3. Ochrona środowiska i ograniczanie skutków zmian klimatycznych

PRZESTRZEŃ

Przykładowe kierunki działań:

- Przyjęcie Planu Ogólnego Gminy Ryczywół stanowiącego podstawę zagospodarowania przestrzeni Gminy z poszanowaniem ładu przestrzennego i zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju:
 - wyznaczenie nowych terenów mieszkaniowych;
 - wyznaczenie terenów pod rozwój OZE;
- Opracowanie nowych i aktualizacja już istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- Regulacja polityki przestrzennej z uwzględnieniem stref osiedleńczych oraz terenów pod rozwój OZE w oparciu o dokumenty planistyczne i strategiczne;
- Prowadzenie działań konserwatorskich i restauratorskich na zabytkach wpisanych do gminnej ewidencji zabytków;
- Rewitalizacja terenów zdegradowanych poprzez wyprowadzenie lokalnej społeczności ze stanu kryzysowego w oparciu o Gminny Program Rewitalizacji;
- Poprawa gminnej infrastruktury drogowej, zwiększająca spójność komunikacyjną oraz bezpieczeństwo w ruchu drogowym;
- Współpraca z zarządcami dróg wyższych kategorii w zakresie modernizacji, rozbudowy i podniesienia standardu dróg będących w ich utrzymaniu;
- Rozwój alternatywnych środków transportu poprzez budowę połączonych ścieżek rowerowych;
- Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa na drogach gminnych poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych takich jak np. progi zwalniające, inteligentna sygnalizacja świetlna oraz zmiany w organizacji ruchu;
- Kompleksowe działanie w zakresie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej wraz z wykorzystaniem OZE;
- Zastosowanie energooszczędnych opraw świetlnych w oświetleniu ulicznym.

Uwarunkowania funkcjonalno-przestrzenne Gminy Ryczywół

Gmina Ryczywół jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej części powiatu obornickiego, w północnej części województwa wielkopolskiego. Jej powierzchnia całkowita wynosi 154,54 km², co stanowi 21,8% powierzchni powiatu. Sieć osadnicza na terenie Gminy składa się z 14 sołectw, a jej głównym ośrodkiem lokalnym jest Ryczywół, który skupia funkcje administracyjno-usługowe. Oprócz Ryczywołu intensywnie rozwijają się również dwie miejscowości gminne – Lipa oraz Ludomy.

Jednym z podstawowych czynników warunkujących możliwości rozwojowe jednostek samorządu terytorialnego jest jakość oraz dostępność infrastruktury transportowej. Główną oś komunikacyjną Gminy Ryczywół stanowi droga wojewódzka nr 178, biegnąca przez południową część Gminy w kierunku północno-zachodnim. Sieć uzupełniają drogi powiatowe, drogi gminne oraz drogi wewnętrzne.

Przez Gminę Ryczywół przebiega również nieczynna linia kolejowa nr 206. W ramach projektu „Rewitalizacja kolejowego ciągu komunikacyjnego na liniach kolejowych nr 390/236 Czarnków – Rogoźno – Wągrowiec” możliwe jest jednak przywrócenie ruchu pasażerskiego w Ryczywole. Projektowana linia kolejowa przewiduje lokalizację przystanku kolejowego w Ryczywole, co usprawniłoby podróż zarówno do Rogoźna, Obornik jak i Poznania.

W strukturze użytkowania terenu Gminy Ryczywół dominują użytki rolne, które stanowią ok. 70% wszystkich gruntów. Z kolei lasy i grunty leśne stanowią ok. 22% powierzchni Gminy. Świadczy to nie tylko o rolniczym charakterze Gminy, ale również stosunkowo ekstensywnym sposobie jej zagospodarowania. Większym skupiskiem ludności pozostaje Ryczywół, który niegdyś posiadał prawa miejskie. Obecnie w miejscowości tej wciąż widoczny jest historyczny układ urbanistyczny kształtowany na wzór średniej wielkości miasta średniowiecznego, z czterema drogami wylotowymi od rynku – obecnie Placu 1 Maja. Główną oś hydrologiczną Gminy stanowi rzeka Flinta, której koryto biegnie w układzie północ-południe w północno-wschodniej części badanej jednostki.

CEL STRATEGICZNY II:

**Zwiększanie poziomu przedsiębiorczości
w Gminie Ryczywół poprzez rozwój
nowoczesnego rolnictwa, inwestycje w lokalną
gospodarkę oraz aktywną promocję turystyki**

II.1. Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości oraz rozwój nowoczesnego rolnictwa

II.2. Rozwinięta oferta rekreacyjno-wypoczynkowa oraz promocja Gminy

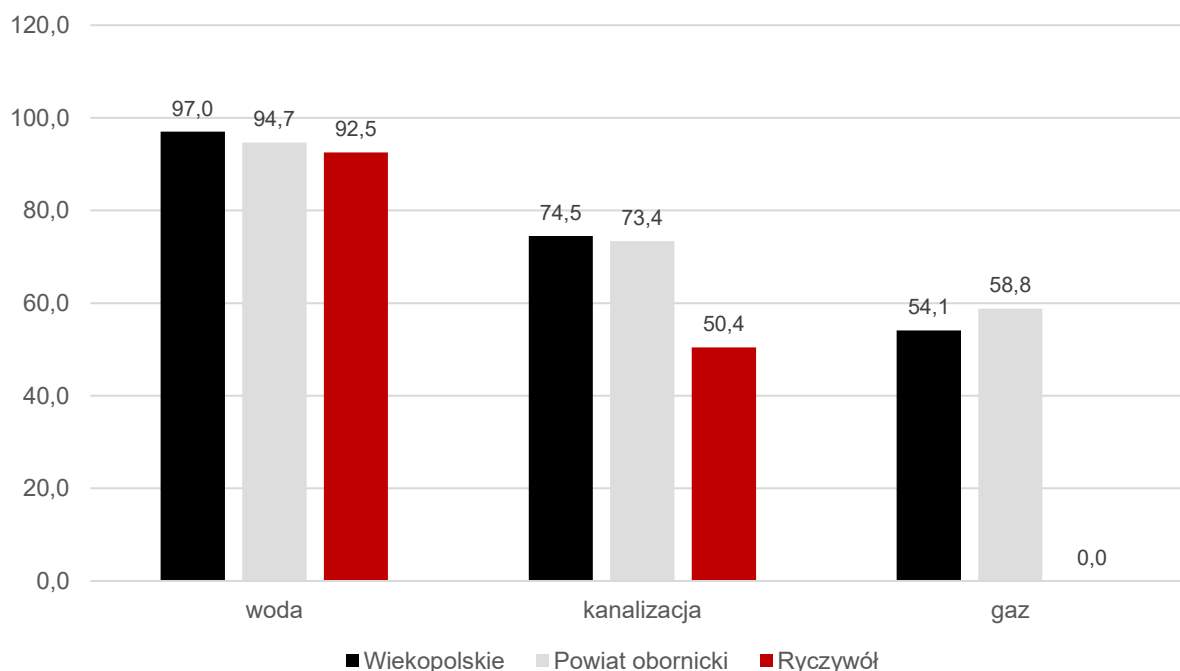
GOSPODARKA

Przykładowe kierunki działań:

- Wykorzystanie rezerw gruntowych Gminy Ryczywół, poprzez uzbrojenie działek i przygotowanie ich do zainwestowania;
- Aktywne działania na rzecz przyciągnięcia inwestorów na teren Gminy Ryczywół;
- Podjęcie działań promocyjnych na rzecz wykreowania wizerunku gminy atrakcyjnej dla rozwoju działalności gospodarczej;
- Rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a samorządem;
- Kreowanie warunków dla rozwoju usług komplementarnych względem prowadzonej działalności rolniczej, celem podniesienia lokalnej niezależności gospodarczej;
- Współpraca z lokalnymi rolnikami w celu zaopatrzenia w niezbędne surowce i ułatwienie im dostępu do lokalnych rynków zbytu;
- Podnoszenie kwalifikacji lokalnych producentów rolnych m.in. poprzez współorganizację cyklicznych szkoleń branżowych;
- Dalsze wspieranie aktywizacji zawodowej osób szczególnie zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez rozwój działalności Centrum Integracji Społecznej;
- Modernizacja, rozbudowa i przebudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej;
- Współpraca z podmiotami zewnętrznymi w celu utworzenia nowych terenów rekreacyjnych oraz wsparcie w tworzeniu gospodarstw agroturystycznych;
- Wyznaczenie ścieżek edukacyjnych wraz z ich oznakowaniem oraz wyposażeniem w elementy małej architektury;
- Współpraca z Gminnym Ośrodkiem Kultury na rzecz wsparcia działalności zespołu „Ryczywowanie”;
- Promocja marki Gminy Ryczywół w regionie oraz w kraju;
- Rozwój zaplecza turystycznego poprzez wzmocnienie infrastruktury wypoczynkowej oraz sektora gastronomicznego.

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy między innymi liczba podmiotów gospodarczych, które funkcjonują na jej terenie. Przedsiębiorstwa zarejestrowane w Gminie Ryczywół w 2023 roku stanowiły ok. 8,6% (636 podmiotów gospodarczych) wśród wszystkich przedsiębiorstw prowadzących działalność w powiecie obornickim. Na przestrzeni okresu badań liczba ta stopniowo wzrastała i może wskazywać na poprawiającą się sytuację w Gminie dla prowadzenia działalności gospodarczej.

O jakości życia na terenie danej jednostki oraz jej atrakcyjności pod względem zamieszkania czy prowadzenia działalności gospodarczej świadczy również infrastruktura techniczna. Dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej zaprezentowano na wykresie poniżej.

Ryc. 1. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Ryczywół w 2023 roku na tle średniej dla gmin powiatu i województwa

CEL STRATEGICZNY III:

Poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Ryczywół poprzez rozwój systemu edukacji, opieki społecznej oraz tworzenie ciekawej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego

III.1. Wysokiej jakości system kształcenia i opieki nad dziećmi

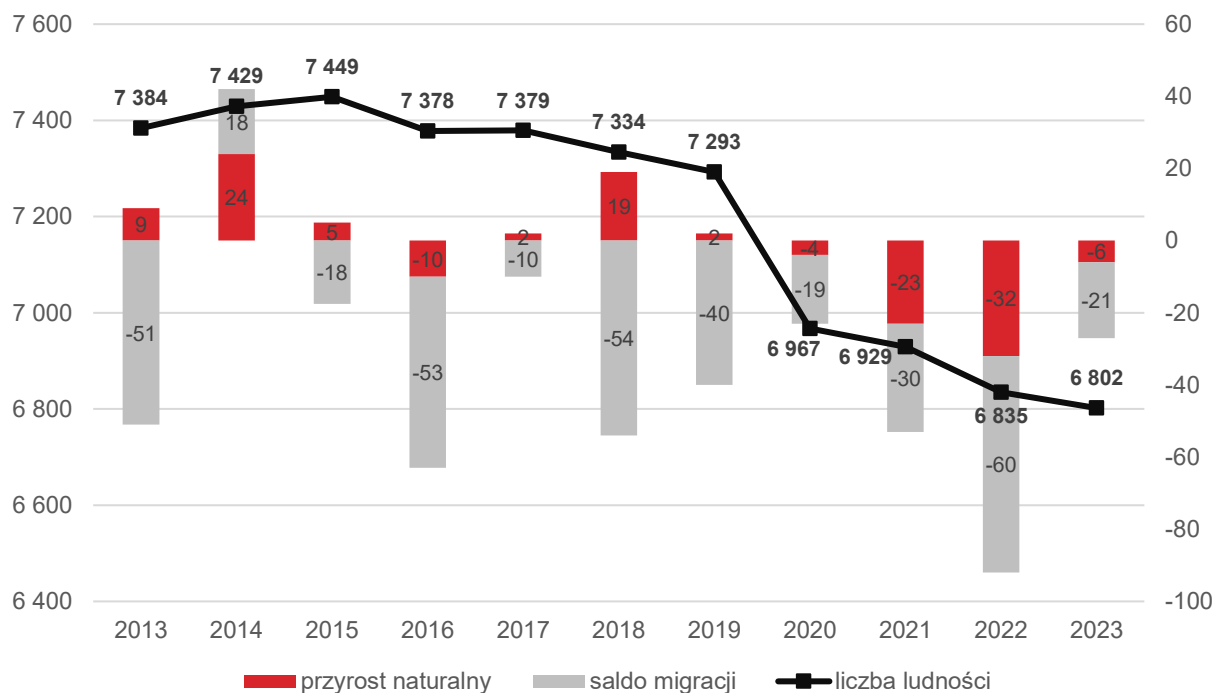
III.2. Usługi społeczne odpowiadające na potrzeby mieszkańców

III.3. Ciekawa oferta spędzania wolnego czasu dla mieszkańców

SPOŁECZEŃSTWO

Przykładowe kierunki działań:

- Wzmacnianie potencjału demograficznego Gminy Ryczywół i funkcji rodziny poprzez stworzenie oferty opieki nad dziećmi do lat 3;
- Dążenie do podniesienia poziomu upowszechnienia edukacji przedszkolnej poprzez dostosowanie oferty gminnych przedszkoli do potrzeb i oczekiwań dzieci;
- Podnoszenie jakości i konkurencyjności szkół m.in. poprzez podejmowanie innowacyjnych działań i nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych w systemie nauczania poprzez aktywne uczestnictwo w projektach oświatowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej oraz innych dostępnych źródeł;
- Zapewnienie szerokiej oferty bezpłatnych, dodatkowych zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży;
- Wsparcie dla uczniów ze specjalnymi potrzebami poprzez opiekę i pomoc psychologa, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne oraz rozwiązania w zakresie edukacji włączającej;
- Wysoka jakość infrastruktury edukacyjnej, w tym dobrze wyposażone pracownie;
- Zapewnienie dostępności architektonicznej w budynkach użyteczności publicznej dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym likwidacje barier architektonicznych;
- Rozszerzenie zakresu usług opiekuńczych i asystenckich dla mieszkańców poprzez uruchomienie asystentów osób z niepełnosprawnościami oraz wprowadzenie usług związanych z transportem na żądanie;
- Polityka senioralna Gminy uwzględniająca aktywizację seniorów, włączenie ich w sprawy lokalnej społeczności, wykorzystanie ich doświadczenia oraz zachęcająca do jak najdłuższej aktywności zawodowej i społecznej poprzez utworzenie Klubu Seniora na terenie Gminy Ryczywół;
- Modernizacja i rozbudowa obiektów rekreacyjnych na terenie Gminy Ryczywół, w tym świetlic wiejskich.

Ryc. 2. Zmiany liczby ludności w Gminie Ryczywól w latach 2013-2023

Kapitał społeczny Gminy stanowią jego mieszkańcy, którzy swoimi działaniami mogą mieć realny wpływ na jego rozwój. W 2023 roku Gminę Ryczywól zamieszkiwało 6 802 osób. Analizując zmiany liczby ludności w badanym okresie zauważalny był stały trend spadkowy, który wynikał w szczególności z ujemnego salda migracji. Na zmianę liczby ludności wpływają m.in. 2 czynniki – przyrost naturalny oraz saldo migracji. W 2023 roku w Gminie Ryczywól obydwa czynniki osiągnęły ujemne wartości.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU

W Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku przyjęto cztery główne cele strategiczne:

1. **Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców Zdrowe, aktywne i zamożne społeczeństwo**
2. **Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu Dostępna przestrzeń i czyste środowisko**
3. **Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski**
4. **Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem**

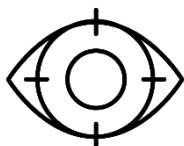
Strategia Rozwoju Gminy Ryczywół na lata 2025-2035 wykazuje spójność celów operacyjnych z celami wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Ponadto, Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku wskazuje Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Gmina Ryczywół nie została zakwalifikowana do obszarów strategicznej interwencji definiowanych na poziomie regionalnym.

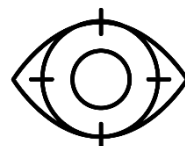
MONITORING I WDRAŻANIE

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Ryczywół na lata 2025-2035 jest kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, jak i ewaluację. Poprzez gromadzenie i analizę danych, wprowadzony zostanie system stałej kontroli i oceny efektów realizacji ustaleń Strategii. Pozwoli to na identyfikację zaistniałych nieprawidłowości, a następnie rozwiązanie oraz zapobieganie ich negatywnym skutkom w przyszłości.

Wdrażając Strategię, Gmina będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową.

MONITORING

MONITORING

2025

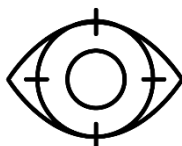
2026

2027

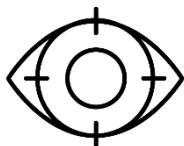
2028

2029

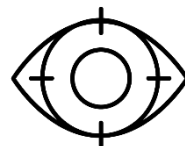
MONITORING

Dodatkowo Gmina Ryczywół będzie dążyć do wprowadzenia rozwiązań związanych z inteligentnym zarządzaniem, wykorzystując nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne. Narzędzia te zapewnią sprawną pracę Urzędu Gminy w Ryczywole, jednostek podległych, ale również wpłyną na ochronę środowiska i możliwości pomiaru jakości życia w Gminie.

MONITORING

MONITORING

Urząd Gminy w Ryczywole

ul. Adama Mickiewicza 10

64-630, Ryczywół

pow. obornicki

woj. wielkopolskie

we współpracy z:

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

ul. Grochowska 35,
60-277 Poznań

info@wanir.edu.pl